

подаються враження студентів, які на власні очі побачили та відчули, як насправді працювати в чужій країні. Позитивний момент – можливість підзаробити, негативних більше – ненормовані робочі години, жахливі умови проживання, нестача часу на культурно-пізнавальний відпочинок.

Заголовок «Сепаратизм в Україні зазнає фіаско» (№13, 09.04.14), незважаючи на негативну конотацію фразеологізму зазнати фіаско і слова сепаратизм, у цілому репрезентує позитивну діяльність влади та покращення політичної ситуації у східних регіонах країни.

Отже, журналісти активно послуговуються фразеологізмами різних семантичних та структурних груп, як загальноживаними, так і трансформованими, уникаючи таким чином штампів і створюючи нові експресивні засоби для підсилення інформативної функції тексту. Фразеологізми, вжиті у заголовкових комплексах газети «Сумщина», концентрують у собі головну думку, привертають увагу, зацікавлюють читача. Фразеологізми збагачують мовлення автора, увиразнюють зміст повідомлення, створюють певний національний та соціальний колорит.

БІБЛІОГРАФІЯ:

1. Прадід Ю. Контаміновані фразеологізми на сторінках газет / Ю. Прадід // Культура слова. Республіканський міжвідомчий збірник. – К. : Наук. думка, 1992. – В. 42. – С. 66–68.
2. Воронова М. Варіанти фразеологізмів у журналістському творі / М. Воронова [Електронний ресурс] : Електронна бібліотека. Інститут журналістики. – Режим доступу : <http://www.journalib.univ.kiev.ua>
3. Дацишин Х. Фразеологізми в заголовках друкованих видань: проблема мовно-культурної ідентифікації / Х. Дацишин // Теле- та радіожурналістика, 2010. – № 9, Ч. 2. – С. 200–204.
4. Ковальчук М. С. Трансформація фразеологізмів у газетних заголовках / М. С. Ковальчук [Електронний ресурс] : Збірник наукових праць «Український смисл». – Режим доступу : <http://www.ukrsense.com.ua>
5. Сумщина. Обласна громадсько-політична газета. – Січень-квітень 2014 р.

Журба В.*,
група ЖТ-02

ВІКТОР ГЮГО – ЗАХИСНИК ЗНЕДОЛЕНОГО НАРОДУ

У роботі розглядається публіцистична діяльність Віктора Гюго у роки вигнання (1851–1870 рр.).

Ключові слова: напис, памфлет, збірка, борець.

Відомий французький письменник Віктор Гюго (1802 – 1885) був активним борцем за демократію, підтримував і стимулював своєю діяльністю революційні рухи різних народів. Його життя і творчість досліджували Д. Селлем, М. Алексєєва, О. Тімашова, К. Полякова, які більше уваги приділяли художній творчості письменника.

Україна зараз на роздоріжжі змін, тому ідеї, які проголошував у своїх промовах та памфлетах французький письменник ще у ХІХ ст., для неї злободенні, як ніколи. У цьому й полягає актуальність роботи.

Предметом дослідження стали публіцистичні праці Віктора Гюго, написані в період з 1851 по 1870 рр. Об'єкт – теми та проблеми, які порушує автор у своїх роботах. Мета нашої розвідки – розкрити особистість Гюго як громадського діяча.

* *Наук. керівник – І. Р. Жиленко, канд. філол. наук, доцент*

Обурений переворотом 2 грудня і взагалі розчарований діяльністю Луї Наполеона, 11 грудня 1851 р. Віктор Гюго покидає Францію на довгих 19 років. Першим його притулком стала Бельгія. Уроки вигнання і демократичні ідеї Гюго, котрий викривав деспотичний лад Другої імперії (1851 – 1870), знайшли своє відображення у його численних статтях, промовах і листах. У цей період він написав десятки публіцистичних творів та політичних віршів, в яких нещадно викривав Наполеона III, називаючи його вбивцею, гнобителем республіки, клятвopорушником, гнобителем свободи [2].

У Брюсселі Гюго одразу взявся за роботу над документальним нарисом про останні події – «Історія одного злочину». Твір залишився незавершеним: не вистачало матеріалів, а нові свідчення, що надходили, змушували автора інколи переписувати цілі розділи.

Невгамовне бажання вилити всю обуреність узурпаторством втілилося у короткому памфлеті «Наполеон Малий». За словами французького критика А. Моруа, це була вражаюча імпровізація, звинувачувальна промова в дусі класичної римської традиції: плавність Цицерона, виразність Тацита, сатира Ювенала. Проза поета, ритмічна й переривчаста, просякнута запальною пристрасстю й розумом, що становить красу твору. Стиль книги нагадував то гнівні обвинувачення пророка, то нещадну іронію Свіфта [3, 352]. Гюго, звертаючись до Наполеона III, пише: «Насамперед, пане Бонапарте, вам треба було хоча б трохи познайомитися з тим, що таке людська совість. Є на світі дві речі, які називаються добро та зло. Для вас це новина? Доведеться вам пояснити: брехати – недобре, зраджувати – зле, вбивати – зовсім кепсько. Хоча воно й корисно, але це заборонено... Хто протистоїть цьому? Хто не дозволяє? Хто забороняє? Пане Бонапарте, можна бути володарем, отримати вісім мільйонів голосів за свої злочини та дванадцять мільйонів франків на кишенькові витрати; завести сенат і посадити туди Сібура; можна мати армію, гармати, фортеці, Тролонів, які плазуватимуть перед вами на пузі, та Барошів, котрі рачкуватимуть; можна бути деспотом, можна бути всемогутнім, – і ось дехто невидимий у темряві, перехожий, незнайомиць постане перед вами та скаже: «Ти цього не зробиш» [1, 216]. Через деякий час контрабандним шляхом памфлет «Наполеон Малий» потрапляє на батьківщину письменника. Його ввозять у валізах з подвійним дном і навіть у гіпсових бюстах Луї Бонапарта. Твір користувався великим успіхом.

Через рік Гюго створює збірку «Кари» (1853 р.), позначену тією ж сатирико-викривальною спрямованістю. Збірка мала не тільки карати бичем сатири, але й будити «тих, хто спить», піднімати їх проти зла й насильства, які заповнили Францію. Гюго продовжує лінію викриття й знеславлення Луї Бонапарта та його режиму [4, 80-81]:

*Хто більше убивав і жалоців не знав,
Той, поверх золота, ще й ордени дістав.
Танцюють, виючи, звитяжці на руїнах.
Тіла скривавлені лежать при темних стінах [4, 83].*

Мешкаючи самотньо у вигнанні, Віктор Гюго постійно перебував у центрі громадського життя усього світу, пильно стежив за діяльністю та боротьбою відомих діячів епохи: Д. Гарібальді, Д. Брауна, О. Герцена, Г. Флуранса та ін. Із багатьма з них він міцно дружив [2].

Французький вигнанець слідкував за революційними рухами, які накривали країну за країною. У 1856 р., коли Італія була на межі об'єднання з Савурським королівством, Гюго звернувся зі словами підтримки до італійських революціонерів: «Не погоджуйтесь на пропозиції ірухатись уперед потроху на поведи у монар-

хів. Настав час семимильних кроків, що називаються революціями. Народи втрачають сторіччя, але можуть нагнати їх за одну годину. <...> Геть сон, нерухомість, дурман! Жодного перепочинку! Робіть, робіть, робіть! Обов'язок усіх до єдиного, ваш і наш, – активна діяльність сьогодні, повстання – завтра» [2].

Письменник активно реагував на загальнолюдські проблеми: смертну кару, расову нерівність, жорстку цензуру. У 1859 р. Гюго виступив на захист Джона Брауна, котрий очолив повстання проти плантаторів-рабовласників Південних Штатів США, випередивши тим самим майбутню Громадянську війну. Літератор-гуманіст звертається до Сполучених Штатів із посланням-протестом, але на вимогу рабовласників, Брауна все ж стратили. Звернення Гюго завершується такими рядками: «Так, хай знає Америка, нехай пам'ятає: є щось більш жахливе, ніж Каїн, який убиває Авеля; це Вашингтон, який убиває Спартака» [2].

У 1862 р. письменник створює низку праць, в яких засуджує смертну кару і вимагає амністії засудженим. У відкритому листі під назвою «Засуджені з Шарле-руа» міститься прохання про помилування дев'ятьох людей, засуджених до смертної кари. Цей лист, надрукований у бельгійських та англійських газетах, досяг своєї мети: сімом засудженим було пом'якшено вирок [2].

Гюго гнівно виступає проти поневолення одного народу іншим. Він пише про Англію, яка гнобить Ірландію, про Австрію, що знущається з Угорщини, про Туреччину, яка наклала ярмо на Герцеговину та Крит, про царську Росію, що жорстоко розправилася з революційним рухом у Польщі. Публіцист виступає проти колонізаторської політики провідних європейських держав, постійно та послідовно доводить, що в злочинах проти народів винні правителі [2].

Активна публіцистична діяльність Віктора Гюго принесла йому славу захисника знедолених народів. На батьківщині вже немолодий письменник повернувся національним героєм.

БІБЛІОГРАФІЯ:

1. Гюго В. Наполеон Малый [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.litmir.net/bd/?b=177325>
2. Мелешенко О. К. Літературна та публіцистична діяльність В. Гюго [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://ru.scribd.com/doc/77664562/>
3. Моруа Андре Олимпио, или Жизнь Виктора Гюго/ Андре Моруа. – К. : Мистецтво. – 509 с.
4. Наливайко Д.С. Віктор Гюго/ Д.С.Наливайко. – К. : Дніпро, 1976. – 146 с. – (Життя і творчість).